

doi:10.5937/jaes11-4052

Broj rada: 11(2013)3, 255

Originalni naučni članak

**VREME PROIZVODNOG CIKLUSA U SERIJSKOJ PROIZVODNJI: SMANJENJE
TRAJANJA ZA SLUČAJ METALOPRERAĐIVAČKE INDUSTRIJE****Sanja Stanisavljev***Univerzitet u Novom Sadu, Tehnički fakultet "Mihajlo Pupin", Zrenjanin, Srbija***Dr Dragan Čočkalović***Univerzitet u Novom Sadu, Tehnički fakultet "Mihajlo Pupin", Zrenjanin, Srbija***Dr Dejan Đorđević***Univerzitet u Novom Sadu, Tehnički fakultet "Mihajlo Pupin", Zrenjanin, Srbija***Dr Robert Minovski***Univerzitet "Ćirilo i Metodije", Mašinski Fakultet, Skoplje, Makedonija*

Najvažniji faktor koji utiče na vreme proizvodnog ciklusa po jedinici je veličina serije. Srednja vrednost proizvodnog ciklusa za grupe formirane prema broju jedinica u seriji t_{pcu} prati hiperboličnu funkciju sa asimptomom c, $t_{pcu} = c + b/n$, i, matematički, ove grupe se ne ponašaju kao slojevi, što znači da su povezane sa determinističkim faktorima tehnologije i broja jedinica/serija. U radu je prikazana primena originalnog modela na smanjenje trajanja vremena proizvodnog ciklusa u serijskoj proizvodnji - istraživani slučaj je metaloprerađivačka industrija.

Ključne reči: Serijska proizvodnja, Stohastički model, Uzorkovanje rada, Vreme proizvodnog ciklusa

doi:10.5937/jaes11-3665

Broj rada: 11(2013)3, 256

Stručni članak

**PROCENA RIZIKA ZA MALA I SREDNJA PREDUZEĆA, SPECIFIČNOSTI
I RAZLIKE U PRISTUPU****Mr Velimir Komadinić***Institut "Lola", Beograd, Srbija***Dr Dragomir Ilić***Institut "Lola", Beograd, Srbija*

Politika bezbednosti i zdravlja na radu u malim i srednjim preduzećima (MSP) zahtevadrugačijipr istupodonogkojivažizavelikekompanije. Postoji mnogo razlika između malih i srednjih preduzeća i velikih kompanija i to se mora uzeti u obzir prilikom procene rizika. Cilj rad je da analizira karakteristike MSP-a, aktuelne ekonomske promene i njihove uticaje na razvoj politike bezbednosti i zaštite zdravlja i procenu rizika. Takođe će biti opisan značaj službe inspekcije rada, kao važnog spoljnog partnera u podršci malim i srednjim prduzećima pri proceni rizika.

Ključne reči: Inspekcija rada servisa, Upravljanje rizikom, Karakteristike, SMEs

doi:10.5937/jaes11-3862

Broj rada: 11(2013)3, 257

Pregledni članak

POTREBE ZA NOVIM KATASTARSKIM PREMEROM GRAĐEVINSKOG REONA GRADA BAČKA PALANKA**Dr Miroslav Kuburić*****Geoput d.o.o, Beograd, Srbija****Milan Filipović****Geoput d.o.o, Beograd, Srbija****Mladen Lero****Geoput d.o.o, Beograd, Srbija**

U radu je dat kratak osvrt na dosadašnji rad na državnom premeru na teritoriji opštine Bačka Palanka, sa konkretnim poređenjem prikaza elemenata sadržaja na katastarskim podlogama u odnosu na novoizrađeni digitalni ortofoto (avio snimanje 2010. godine) građevinskog reona grada Bačka Palanka. Na osnovu toga je istaknuta potreba za izvođenjem novog premera građevinskog reona grada Bačka Palanka primenom savremenih tehnologija. Analiza je izvedena kroz studiju („Geoput“ 2010. god.) koja prikazuje dosadašnje stanje katastarskih podataka tj. njihovu ažurnost i pouzdanost, a smim tim i stepen primene takvih podataka u procesu donošenja značajnih odluka opštinskih organa o gazdovanju zemljištem, te izradi adekvatnih planova korišćenja raspoloživih zemljišnih, odgovarajućih privrednih i drugih resursa u građevinskom reonu. Studija hronološki ukazuje na izvedene radove geodetskog premera, počevši od 1864. godine, koji su izvođeni u skladu sa mogućnostima lokalnih organa vlasti i prema planovima i programima rada republičkih organa. Sa druge strane, studija daje predlog radova u narednom periodu u skladu sa zakonskom regulativom i mogućnostima institucija nadležnih za ovu oblast.

Ključne reči: Katastarski premer, Studija opravdanosti, Građevinski reon, Opština Bačka Palanka

doi:10.5937/jaes11-4122

Broj rada: 11(2013)2, 258

Originalni naučni članak

PRILOG ISTRAŽIVANJU UTICAJA PRIGUŠIVAČA TRAPEZA UPRAVLJANJA NA LEPRŠANJE UPRAVLJAČKIH TOČKOVA AUTOBUSA**Dr Miroslav Demić****Univerzitet u Kragujevcu, Fakultet inženejskih nauka, Kragujevac, Srbija****Dr Đorđe Diligenski****Univerzitet u Beogradu, Institut za nuklearne nauke “Vinča”, Centar za motore i vozila, Beograd, Srbija**

Lepršanje upravljačkih točkova predstavlja štetnu pojavu u sistemu za upravljanje vozilom. Ono dovodi do zamora vozača i elemenata sistema za upravljanje, povećanog habanja pneumatika i sl. U praksi se čine naponi da se pojava smanji ili eliminiše, a kod autobusa se, ponekad, ugrađuju prigušivači u trapez upravljanja. U ovom radu je učinjen pokušaj da se izvrši analiza uticaja prigušivača trapeza upravljanja na lepršanje upravljačkih točkova autobusa. Analize su pokazale da prigušivači značajno utiču na smanjenje lepršanja upravljačkih točkova.

Ključne reči: Autobus, Prigušivač, Lepršanje upravljačkih točkova

doi:10.5937/jaes11-3234

Broj rada: 11(2013)3, 259

Originalni naučni članak

**JEDNOSTAVNA REOLOŠKA OPSERVACIJA NANOFIBRILARNIH SMEŠA
ZA PRAVLJENJE PAPIRA****Dimić-Mišić Katarina****Univerzitet "Aalto", Helsinki, Finska****Dr Yogesh Sanavane****Univerzitet "Aalto", Helsinki, Finska****Dr Jouni Paltakari****Univerzitet "Aalto", Helsinki, Finska****Dr Thaddeus Maloney****Univerzitet "Aalto", Helsinki, Finska**

Nanotehnologija omogućava razvoj novih tehnoloških mogućnosti širokog komercijalnog potencijala. Celuloza je specifičan primer obnovljivog prirodnog materijala nastao multifunkcionalnim samoorganizovanjem manjih hemijskih složenih celina, i koji može da se kombinuje sa ostalim ne-obnovljivim materijalima, kao što su metali i keramike. Oblast primene između ostalog obuhvata proizvod od papira i premaze papira visokog kvaliteta i sustabilnosti. Nanofibrilovana celuloza (NFC) i mikrofibrilovana celuloza (MFC) mogu se dobiti mehaničkim putem od prirodnih vlakana. Ovi materijali imaju potencijal da budu proizvedeni po niskim cenama i na taj način nađu primenu u proizvodnji papira, boja, farmaciji i u kozmetici. Međutim, suspenzije ovih materijala imaju veoma kompleksnu reologiju. Da bi njihovo procesiranje bilo uspešno, na primer pumpanje, mešanje, transport, izuzetno je važno da se razume njihov fluiditet u tehnološkim uslovima. Ovi materijali imaju veoma izražen pad viskoziteta u oblasti visokih brzina centrifugiranja sa koeficijentom oko 0.8, što je izuzetno važno za njihovu primenu u sušnicama ekstremno visoke viskoznosti. Oscilatorni testovi obavljani na reometru sa disk geometrijom dali su rezultate u saglasnosti sa rezultatima merenja na drugim geometrijama. U ovom radu su korišćene dve vrste nanoceluloze, kao suspenzije i kao smeše za pravljenje papira. Ovde dve vrste nanoceluloze, MFC i NFC imaju različit stepen oticanja zida vlakna. Obe vrste nanoceluloze imaju visok električni potencijal zida vlakna koji utiče na način interakcije i aglomeracije među vlaknima.

Ključne reči: Nanoceluloza, Reologija, MFC, NFC

doi:10.5937/jaes11-4008

Broj rada: 11(2013)3, 260

Stručni članak

**PERFORMANSE CRM-A SA AKCENTOM NA UPOTREBU TEHNOLOGIJE
E-POSLOVANJA****Ines Isaković****Panevropski univerzitet Aperion, Banja Luka, Bosna i Hercegovina**

Gde god da živite u zadnjih nekoliko godina morali ste čuti za e-poslovanje, iz razloga što nam stižu mnogi e-mailovi sa reklamama koje nam nude kupovinu uz pomoć e-poslovanja. Možda, tačno ne znate šta je značenje e-poslovanja. U mojoj zemlji, zasigurno, mnogi nisu ni čuli za priliku za naše gospodarstvo, koju nam internet omogućava kao deo poslovne inovacije. Iz tih razloga ovaj članak se bavi tematikom e-poslovanja i baza podataka, kao i njihovim uticajem na menadžment odnosa sa kupcima.

Ključne reči: Baze podataka, E-poslovanje, Menadžment odnosa sa kupcima